

Brüssel, 16. detsember 2019
(OR. en)

15154/19

AGRI 622
VETER 113

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Järgmised sammud leidmaks viise, kuidas paremini võidelda pettustega toidutarneahelas ja neid ära hoida – <i>Nõukogu järeldused (16. detsember 2019)</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused eespool nimetatud teemal, mille nõukogu võttis vastu 16. detsembril 2019.

**EELNÕU: NÕUKOGU JÄRELDUSED, MIS KÄSITLEVAD JÄRGMISI SAMME
LEIDMAKS VIISE, KUIDAS PAREMINI VÕIDELDA
PETTUSTEGA TOIDUTARNEAHELAS JA NEID ÄRA HOIDA**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

- (1) TULETAB MEELDE, et ELi poliitika üldeesmärk tervishoiu, ohutuse, keskkonnakaitse ja tarbijakaitse valdkonnas on kõrgetasemeline kaitse, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 114 ja 168;
- (2) TULETAB MEELDE nõukogu 2014. aasta järeldusi õiguskaitsealase koostöö rolli kohta võitluses toiduga seotud kuritegevuse vastu;¹
- (3) MÄRGIB MUREGA, et pettused toidutarneahelas (toidupettus) põhjustavad sageli ohtu rahvatervisele ja/või rahalist kahju tarbijatele ja/või ettevõtjatele. Samuti võivad need kaasa tuua usalduse kaotuse pädevate asutuste ja toidutarneahela vastu üldiselt. Selle tulemusena ohustavad toidupettused toiduohutust ja siseturu tõhusat toimimist ning võivad märkimisväärselt mõjutada rahvatervist, tarbijakaitset ja seaduslikku kaubandust. Pettused lähevad ülemaailmsele toiduainetööstusele maksma igal aastal hinnanguliselt umbes 30 miljardit eurot;
- (4) TULETAB MEELDE, et pettused on ulatuslik sotsiaalne nähtus, kuna need on sageli seotud muude kuriteoliikidega, nagu töötajate õiguste rikkumine, maksupettus, keskkonnakuriteod, uimastikaubandus ja rahapesu. Need võivad olla ka osa organiseeritud kuritegevusest;

¹ 15908/14.

- (5) NÕUSTUB komisjoniga, et tarbijate ja põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjate kaitsmine ebaausate ettevõtjate pettuste eest on probleem, mis nõuab haldusasutuste tihedamat piiriülest koostööd, nagu on märgitud teatises „Ühtne turg muutuvmas maailmas: ainulaadne väärtus, mis vajab poliitilise tahte kinnitamist“²;
- (6) TOONITAB, et kõik edukad toidupettuse vastased meetmed peavad põhinema asjakohase teabe kiirel ja tõhusal vahetamisel, asjakohasel aruandlusel ning tihedal koostööl ja koordineerimisel liikmesriikide ametiasutuste vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel;
- (7) RÕHUTAB, et toidu- ja söödasektori kontrolliasutuste vaheline koostöö kogu toidutarneahela ulatuses on toidupettuse vastu võitlemise eeltingimus, kuid ainult sellest ei piisa. Vajaduse korral peaks koostöö hõlmama ka finantskuritegevuse vastases võitluses osalevaid asutusi ning maksu-, tolli- ja politseiasutusi ning prokuratuuri ja muid õiguskaitseasutusi, samuti selliseid asutusi nagu tööohutuse ja töötervishoiu asutused;
- (8) PEAB TERVITATAVAKS erinevaid meetmeid, mida komisjon on juba võtnud seoses toidupettusega pärast 2013. aasta hobuseliha skandaali. Need hõlmavad eelkõige ELi toidupettustevastase võrgustiku ning haldusabi ja -koostöö süsteemi loomist, mis on võimaldanud kiiret teabevahetust võimalike piiriüleste pettusejuhtumite kohta, Teadusuuringute Ühiskeskuse määramist toidupettuse teadmuskeskuseks ning andmete jagamise parandamist 2017. aasta fiproniilijuhtumi ajal ja pärast seda;
- (9) PEAB TERVITATAVAKS 2019. aasta aprillis toidupettustevastases võrgustikus toimunud arutelusid komisjoni tõstatatud probleemide üle võitluses toidupettuste vastu ning komisjoni ja liikmesriikide osalemist Europoli ja Interpoli ühisalgatuses ning VÕTAB TEADMISEKS operatsiooni OPSON, mis on suunatud võltsitud ja nõuetele mittevastavate toiduainete ja jookidega kauplemisega võitlemisele, ning operatsiooni OPSON VIII³ tulemused, millele aitas kaasa ELi toidupettustevastane võrgustik, mille eesmärk on avastada pettusi mahepõllumajandussektoris;

² 14633/18 + ADD1.

³ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/over-€100-million-worth-of-fake-food-and-drinks-seized-in-latest-europol-interpol-operation>

- (10) TUNNISTAB, et praegune ELi tasandi õigusraamistik on toidupettuse vastu võitlemiseks üldiselt piisav, ning RÕHUTAB eelkõige ametliku kontrolli määrusega (EL) 2017/625⁴ ette nähtud uute vahendite tähtsust võitluses toidupettuse vastu veterinaar- ja toiduohutuse valdkonnas ning MÄRGIB, et endiselt on probleeme, nagu vajadus eriteadmiste ja rahvusvahelise lähenemisviisi järele internetimüügi kontrolli jõustamisel;
- (11) MÄRGIB, et hoolimata juba võetud meetmetest on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et leida viise, kuidas toidupettusega tõhusamalt võidelda ja seda ära hoida nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil;

KUTSUB liikmesriike ja komisjoni ÜLES

- (12) tagama omalt poolt asjakohaste ELi õigusaktide, eelkõige ametliku kontrolli määruse ja hiljuti vastu võetud rikkumisest teatajate direktiivi⁵ täielik rakendamine;
- (13) parandama ühist arusaamist toidupettusena määratlemise kriteeriumidest ja jätkama jõupingutusi, et jõuda ELi tasandil toidupettuse õigusliku määratluseni;
- (14) võimaldama, edendama ja tugevdama koostööd asjaomaste asutuste vahel riiklikul, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil;
- (15) tõhustama olemasolevaid süsteeme ja tavaid teabe vahetamiseks võimalike piiriüleste toidupettuse juhtumite kohta;
- (16) selgitama põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjate õiguslikke kohustusi seoses toidupettusega ning töötama välja tõhusamaid vahendeid, millega innustada põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjaid teavitama pädevaid asutusi oletatavatest ja/või tuvastatud toidupettuse juhtumitest ilma liigset halduskoormust tekitamata;

⁴ ELT L 95, 7.4.2017, lk 1.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta, PE-CONS 78/19 (ELT L 305, 26.11.2019).

(17) suurendama tarbijate teadlikkust internetimüügiga seotud probleemidest;

KUTSUB liikmesriike ÜLES

- (18) tugevdama oma pädevust toidupettuse ennetamisel ja uurimisel ning tekkivate riskide tõhusal kindlakstegemisel;
- (19) eraldama piisavalt vahendeid toidupettuse ennetamiseks ja uurimiseks;
- (20) tagama, et riiklikud õigusaktid võimaldavad proaktiivset koostööd asjaomaste asutuste vahel ja et toidupettuse eest määratavad karistused on piisavalt ranged, et takistada kuritegevust, ning ergutama parimate tavade jagamist asjaomaste asutuste vahel (nt vastastikuse mõistmise memorandumis);
- (21) toetama ja juhendama põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjaid nende toiduohutuse juhtimise ja kvaliteedikontrolli süsteemide väljatöötamisel, et lisaks toiduohutuse tagamisele ja kvaliteedihälvete avastamisele tuvastada toidupettusi ja nendega tegeleda;

KUTSUB komisjoni ÜLES

- (22) tagama, et toidupettustega seotud vajalike koordineeritud meetmete võtmiseks eraldatakse piisavad vahendid, analüüsima olemasolevaid ELi toidupettuse uurimise ja kontrolli struktuure, et teha kindlaks, kas on vaja ajakohastada nende volitusi või korraldada ümber tegevus toidupettusega seotud koordineeritud meetmete võtmiseks ELi tasandil, pidades samal ajal silmas iga liikmesriigi kohustust võtta esmased meetmed;
- (23) jätkama ja laiendama toidupettuse vastu võitlemise alast koolitust programmi „Parem koolitus ohutuma toidu nimel“ kaudu ning eelkõige võimaldama osaleda kõigil toidupettuse vastu võitlevatel asjaomastel asutustel;

- (24) kindlustama kooskõlas ametliku kontrolli määrusega toidutarneahela autentsuse ja terviklikkuse tagamise ELi referentkeskuste loomine;
 - (25) jätkama toidupettuse avastamise ja uurimise koordineeritud kontrollikavadega;
 - (26) parandama teabevahetust selliste infosüsteemide vahel nagu toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem ning haldusabi ja -koostöö süsteem, rakendades tõhusalt ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi, ning uurima nende kohaldamist toidupettuse vastu võitlemisel, võttes nõuetekohaselt arvesse kohtumenetlustes nõutavat konfidentsiaalsust;
 - (27) uurima, kuidas toidupettustevastase võrgustiku tegevuses võtta paremini arvesse põllumajandusliku toidutööstuse ettevõtjatelt saadud või nende poolt esitatud teavet;
 - (28) uurima komisjoni nõuandvat ja koordineerivat rolli internetimüügi kontrolli jõustamisel;
 - (29) hindama vajadust tugevdada jälgitavust käsitlevaid norme ja suuniseid, nt vajadust rangemate jälgitavuse dokumenteerimise nõuete järele;
 - (30) jätkama toidupettuse vastase integreeritud strateegia väljatöötamist.
-